

VENDIM
Nr.16, datë 27.3.2012

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	Anëtar i	“	“
Xhezair Zaganjori	Anëtar i	“	“
Petrit Plloçi	Anëtar i	“	“
Vitore Tusha	Anëtare e	“	“
Sokol Berberi	Anëtar i	“	“
Fatmir Hoxha	Anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	Anëtare e	“	“
Admir Thanza	Anëtar i	“	“

me sekretare Enina Mullaj, në datën 17.10.2011, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, me dyer të hapura, çështjen nr. 39/15 Akti, që i përket:

KËRKUES: Eliano Canko, i përfaqësuar nga avokat Thimio Kondi, me deklaram në seancë.

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi, si i papajtueshëm me Kushtetutën, i vendimit nr. 41, datë 9.7.2010 të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda dhe i vendimit nr. 1068, datë 21.12.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (Dhomë Këshillimi).

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f, 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut (KEDNJ); nenet 27 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatorin e çështjes, Admir Thanza, përfaqësuesin e kërkuarit që u shpreh për pranimin e kërkesës dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Gjykata e Shkallës së Parë për Krimet e Rënda, me vendimin nr. 50 datë 29.7.2008, ndër të tjera, ka vendosur deklaramin fajtor të kërkuarit për veprat penale të “falsifikimit të dokumenteve” të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal; të “falsifikimit të letërnjoftimeve, pasaportave apo vizave”, të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal; të “falsifikimit të vulave stampave dhe formularëve” të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal; të “dhënies ndihmë të kalimit të paligjshëm të kufirit” të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal, dhe të “grupit të strukturuar kriminal”, vepra këto të parashikuara nga nenet 186/2, 189/2, 190/2, 298/3/5, 334/1 dhe 333/a/2 të Kodit Penal (KP) dhe përfundimisht në zbatim edhe të nenit 55 të Kodit Penal e ka dënua me 10 vjet burgim dhe 800 000 lekë gjobë.

2. Gjykata e Apelit për Krime të Rënda, bazuar në nenin 375 të Kodit të Procedurës Penale (KPP), ka çmuar të ndryshojë cilësimin juridik të veprës penale dhe me vendimin nr. 41, datë 9.7.2010, ndër të tjera, ka vendosur deklaramin fajtor të kërkuarit për veprën penale të “shpërdorimit të detyrës” të kryer në bashkëpunim, parashikuar nga nenet 248 dhe 25 të KP-së duke e dënua kërkuarin me 4 vjet e 6 muaj burgim dhe 400 000 lekë gjobë, si dhe prishjen e vendimit dhe pushimin e çështjes për veprat penale të “grupit të strukturuar kriminal”; të “falsifikimit të dokumenteve” të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal; të “falsifikimit të letërnjoftimeve, pasaportave

apo vizave” të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal; të “falsifikimit të vulave apo stampave e formularëve” të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal; të “kalimit të paligjshëm të kufirit” të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal.

3. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në Dhomën e Këshillimit, me vendimin nr. 1068, datë 21.12.2010, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga kërkuesi ndaj vendimit nr.41 datë 9.7.2010 të Gjykatës së Apelit për Krimet e Rënda, pasi nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të KPP-së.

II

Pretendimet parashtruar Gjykatës Kushtetuese

4. Me kërkesën në shqyrtim, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (në vijim “Gjykata”) duke pretenduar shfuqizimin e vendimit nr. 41, datë 9.7.2010 të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda dhe të vendimit nr. 1068, datë 21.12.2010, të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, në Dhomë Këshillimi, pasi këto vendime i kanë cenuar të drejtën për një proces të rregullt ligjor në drejtimit e mëposhtme:

4.1. Gjykata e Apelit për Krime të Rënda nuk ka respektuar nenin 142/1 të Kushtetutës që sanksionon detyrimin e arsyetimit të vendimit, pasi vendimi i kësaj gjykate nuk është arsyetuar në mënyrë të përshtatshme, është kontradiktor dhe alogjik.

4.2. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, duke vendosur mospranimin e rekursit për mungesë të shkaqeve, ka cenuar të drejtën e kërkuesit për t’iu drejtuar gjykatës, parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës, të drejtën e ankimit, të parashikuar nga neni 43 i Kushtetutës, si dhe të drejtën për të pasur kohën dhe lehtësitë e nevojshme për të përgatitur mbrojtjen e tij, të parashikuar nga neni 31/b i Kushtetutës dhe neni 6/3 i KEDNJ-së. Kjo, pasi kërkuesi dhe mbrojtësi i tij nuk kanë pasur mundësinë të paraqitin një recurs të “plotë” për shkak se vendimi i Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda nuk është shpallur i arsyetuar në seancë gjyqësore si dhe për shkak të vonësës së zbardhjes së këtij vendimi.

4.3. Gjykata e Apelit për Krime të Rënda ka gjykuar dhe ka dhënë dënim penal për një veprë që nuk është në kompetencën e saj, duke cenuar kështu të drejtën për t’u gjykuar nga një “gjykatë e caktuar me ligj”.

4.4. Gjykata e Apelit për Krime të Rënda nuk ka respektuar parimin e barazisë së armëve dhe të paanshmërisë në gjykim, sepse në vendimin e saj nuk ka argumentuar pse provat dhe pretendimet që e fajësojnë të pandehurin janë të plota dhe të sakta, ndërsa provat që e shfajësojnë janë të papranueshme.

4.5. Gjykata e Apelit për Krime të Rënda ka gabuar sepse, pas ndryshimit të cilësimit juridik të veprës penale-të bërë kur gjykata ishte tërhequr për të marrë vendimin-nuk është riçelur hetimi gjyqësor, duke i mohuar kështu të pandehurit të drejtën për t’u mbrojtur ndaj formulimit të ri të veprës penale.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për pretendimin e mosarsyetimit të vendimeve gjyqësore

5. Lidhur me pretendimin për mënyrën e arsyetimit të vendimit të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda, kërkuesi ka parashtruar se vendimi i kësaj gjykate nuk është arsyetuar në mënyrë të përshtatshme, është kontradiktor dhe alogjik për shkak se në këtë vendim: a) nuk përmendet asnjë provë me fuqi të plotë provuese e bindëse që të provojë fakte me vlerë juridike për akuzën e shpërdorimit të detyrës; b) nuk analizohen elementët objektivë dhe subjektivë të veprës penale të shpërdorimit të detyrës; c) nuk arsyetohet për caktimin e llojit të masës së dënimit dhe për individualizimin e dënimit.

6. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar domosdoshmërinë e arsyetimit të vendimit gjyqësor si një garanci për procesin e rregullt ligjor. Vendimi duhet të mbështetet vetëm mbi faktet që janë paraqitur gjatë procesit gjyqësor dhe duhet të përmbajë bazën ligjore mbi të cilën bazohet zgjidhja e mosmarrëveshjes, analizën e provave dhe mënyrën e zgjidhjes së mosmarrëveshjes. Arsyetimi i vendimeve është element thelbësor i një vendimi të drejtë. Gjyqtari duhet të shpjegojë arsyet e vendimeve

të tij, duke iu referuar fakteve për të cilat është zhvilluar procesi, ligjeve të zbatueshme dhe kërkesave të ndryshme të palëve (*shih vendimet nr. 11, datë 2.4.2008; nr. 7, datë 9.3.2009; nr. 23, datë 23.7.2009; nr. 38, datë 30.12.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Në rastin konkret, Gjykata konstaton se Gjykata e Apelit për Krime të Rënda, në lidhje me kërkesin, bazuar në nenin 375 të KPP-së, ka çmuar të ndryshojë cilësimin juridik të veprës penale duke analizuar se veprimet e të pandehurit nga ana objektive nuk përmbajnë elementët e veprës penale të ndihmës për kalim të paligjshëm të kufijve, të parashikuar nga neni 298 i KP-së, vepër për të cilën kërkesi është dënuar nga gjykata e shkallës së parë, por ato të veprës penale të shpërdorimit të detyrës të parashikuar nga neni 248 i KP-së. Por, duke bërë këtë formulim të ri të veprës penale, gjykata e apelit nuk ka analizuar elementët objektive dhe subjektive të veprës së shpërdorimit të detyrës, për të cilën ka dënuar kërkesin dhe nuk ka argumentuar provat mbi të cilat mbështetet ky konkluzion i saj. Në këtë këndvështrim, i vetmi “arsyetim” që përdor gjykata e apelit për akuzën e re të shpërdorimit të detyrës, është analogjia, pra fakti se “për të njëjtët persona të cilët kanë qenë të ngarkuar me detyra shtetërore si punonjës policie në pikën e kalimit kufitar Rinas, të pandehur në të njëjtin procedim, por të proceduar veçmas ... është konkluduar me vendim përfundimtar si akuzë ndaj tyre ajo e shpërdorimit të detyrës” (*shih faqen 32 të vendimit nr. 41, datë 9.7.2010 të Gjykatës së Apelit Tiranë*).

8. Bazuar në standardet e mësipërme kushtetuese dhe në rrethanat e çështjes, Gjykata vlerëson se vendimi i kundërshtuar nuk është logjik, nuk pasqyron mënyrën mbi bazën e të cilës janë analizuar dhe vlerësuar provat që kundërshtojnë njëra-tjetrën dhe se argumentet e Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda, të përdorura në pjesën arsyetuese, nuk plotësojnë kriteret e arsytimit për të mbështetur dhe pranuar pjesën urdhëruese të vendimit të kësaj gjykate. Për më tepër, arsyetimi me analogji, lidhur me një çështje tjetër penale, cenon parimin se përgjegjësia penale është individuale. Në këto kushte, Gjykata çmon se vendimi i Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda nuk ka respektuar kërkesat që lidhen me arsytimin e vendimit gjyqësor dhe për pasojë pretendimi i kërkesit në këtë aspekt është i bazuar.

B. Për pretendimin e cenimit të së drejtës së aksesit në gjykatë

9. Kërkesi ka parashtruar se *Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë duke vendosur mospranimin e rekursit për mungesë të shkaqeve, ka cenuar të drejtën e kërkesit për t’iu drejtuar gjykatës, parashikuar nga neni 42 i Kushtetutës*, si dhe të drejtën e ankimit, parashikuar nga neni 43 i Kushtetutës, sepse ai dhe mbrojtësi i tij nuk kanë pasur mundësinë të paraqitën një rekurs të “plotë” për shkak se vendimi i Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda nuk është shpallur i arsyetuar në seancë gjyqësore si dhe për shkak të vonesës së zbardhjes së vendimit. Në këtë mënyrë, atij i është shkelur gjithashtu edhe *e drejta për të pasur kohën dhe lehtësitë e nevojshme për të përgatitur mbrojtjen e tij, parashikuar nga neni 31/b i Kushtetutës dhe neni 6/3 i KEDNJ-së*.

10. Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka vlerësuar se “Administrimi i mirë i drejtësisë fillon me garancinë që një individ të ketë akses në gjykatë për t’i siguruar atij të gjitha aspektet e një forme gjyqësore të shqyrtimit të çështjes. Aksesit në gjykatë duhet të jetë substantiv dhe jo thjesht formal. E drejta për t’iu drejtuar gjykatës është një nga aspektet e të drejtës për gjykim, e sanksionuar në nenin 42 të Kushtetutës. Mohimi i së drejtës për t’iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj për pretendimet e ngritura, përbën cenim të së drejtës themelore për një proces të rregullt ligjor (*shih vendimet nr. 7 datë 11.3.2008; nr.14 datë 3.6.2009 dhe nr.4, datë 23.2.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së sanksionojnë në vetvete jo vetëm të drejtën e individit për t’iu drejtuar gjykatës, por edhe detyrimin e shtetit që t’ia garantojë atij këtë akses (*shih vendimet nr. 5 datë 6.3.2009 dhe nr. 17, datë 19.6.2009 të Gjykatës Kushtetuese*). E drejta e aksesit në gjykatë mund t’i nënshtrohet kufizimeve deri në atë masë sa ato të mos cenojnë thelbin e kësaj të drejte. Në rast se mohohet një e drejtë e tillë, procesi konsiderohet i parregullt, sepse aksesit në gjykatë është, para së gjithash një kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera. Shteti i të drejtës nuk mund të konceptohet pa u njohur individëve të drejtën dhe mundësinë për t’iu drejtuar gjykatës (*shih vendimet nr. 18, datë 8.7.2009 dhe nr.4, datë 23.2.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Gjykata ka theksuar gjithashtu se personi që ushtron ankim/rekurs është i interesuar të ndjekë fatin e ankimit të tij, por kjo nuk nënkupton se i takon vetëm atij përgjegjësia të ndjekë pafundësisht fatin

e dosjes gjyqësore, e cila administrohet nga gjykata dhe jo nga kërkuesi (*shih vendimet nr.4, datë 10.2.2005; nr.22, datë 26.7.2006; nr.38, datë 30.12.2010 të Gjykatës Kushtetuese*). Për këtë arsye, Gjykata ka përcaktuar se i takon dhe administratës gjyqësore të gjykatave të juridiksionit të zakonshëm të njoftojë në kohë kërkuesin jo vetëm për përmbajtjen e vendimit gjyqësor por edhe për plotësimin e kërkesave të ushtrimit të rekursit, duke qenë se ajo administron dhe dosjen gjyqësore me vendimin ndaj të cilit ushtrohet rekursi (*shih vendimin nr.32, datë 22.07.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë këndvështrim, ajo ka çmuar se e drejta e ankimit, ashtu si edhe ajo e aksesit në gjykatë, nuk mund t'i cenohen kërkuesit për shkaqe që rrjedhin nga mangësitë ose gabimet në veprimtarinë e vetë organeve shtetërore (*shih vendimet nr.22, 26.7.2006; nr.5, datë 2.3.2011 dhe nr.32, datë 22.7.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Nga materialet e dosjes gjyqësore rezulton se në seancën e datës 9.7.2010, Gjykata e Apelit për Krime të Rënda ka lexuar dispozitivin e vendimit, por nuk rezulton se kur është zbardhur vendimi (i arsyetuar) nr. 41, datë 9.7.2010 i kësaj Gjykate. Ndërkohë, në datë 9.8.2010 mbrojtësi i kërkuesit ka paraqitur rekurs për zënien e afatit dhe, meqë deri në atë datë nuk ishte zbardhur akoma arsyetimi i vendimit de quo, ka rezervuar të drejtën e paraqitjes së shkaqeve të plota të ankimit në një moment të dytë. Rekursi i plotë nuk është paraqitur nga kërkuesi. Po ashtu nga materialet e dosjes gjyqësore rezulton se Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda ka i dërguar dosjen gjyqësore Gjykatës së Lartë në datë 29.10.2010. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në Dhomë Këshillimi, me vendim nr. 1068, datë 21.12.2010, ka vendosur mospranimin e rekursit, pasi nuk përmban shkaqe nga ato të parashikuara në nenin 432 të KPP-së, pavarësisht se këto shkaqe nuk u paraqitën nga kërkuesi.

13. Në rastin objekt shqyrtimi, duke qenë se nga materialet e dosjes gjyqësore nuk rezulton asnjë shkresë ose dokument tjetër që kërkuesi të jetë njoftuar nga administrata gjyqësore për mungesat në paraqitjen e rekursit, të cilat, në fund të fundit, nuk vareshin prej tij por prej administratës gjyqësore, Gjykata rithekson qëndrimin e saj se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, para se të vendosë mospranimin e rekursit, duhet të verifikojë nëse sekretaria gjyqësore ka zbatuar detyrimin ligjor për vënien në dijeni të të pandehurit, për të plotësuar rekursin. Të njëjtin detyrim kanë përcaktuar Kolegjet e Bashkuara të Gjykatës së Lartë, në vendimin unifikues nr. 5, datë 15.9.2009, sipas kuptimit që ato i kanë dhënë nenit 415/2 të KPP-së, në rastin kur rekursi është depozituar pa nënshkrimin e mbrojtësit. Këto kërkesa ligjore kanë rëndësi kushtetuese, sepse garantojnë realisht të drejtën e individit për t'iu drejtuar Gjykatës së Lartë (*shih vendimet nr. 38, datë 30.12.2010 dhe nr.26, datë 13.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Për këtë arsye, Gjykata çmon se i dilte si detyrë Kolegjit Seleksionues të Gjykatës së Lartë të verifikonte se përse nuk ishin paraqitur shkaqet nga ana e kërkuesit, sidomos kur provohet shkresërisht se ai kishte paraqitur rekurs për zënien e afatit. Nëse arsyet për mosparaqitjen e shkaqeve të rekursit kishin të bënin me veprimet ose mosveprimet e administratës gjyqësore, atëherë Kolegji duhet të njoftonte kërkuesin duke i lënë kohën e nevojshme për të plotësuar dokumentacionin. Nëse kërkuesi nuk i kishte paraqitur shkaqet për faj të tij, atëherë Kolegji Seleksionues ishte në kushtet për të mos pranuar rekursin për shqyrtim. Veprimet ose mosveprimet e parregullta të administratës gjyqësore nuk duhet t'i ngarkohen individit, i cili nuk mund të jetë përgjegjës për mbarëvajtjen e punës së saj (administratës).

15. Për më tepër, Gjykata çmon se duke qenë se edhe vetë vendimi i gjykatës së apelit, siç u argumentua më lart, nuk ka përmbushur kriteret që lidhen me standardin e arsyetimit të vendimeve gjyqësore, kërkuesi ishte në pamundësi të paraqiste shkaqet e plota të ankimit ndaj këtij vendimi. Për rrjedhojë, në këtë drejtim, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka zhvilluar një proces të parregullt në kuptimin kushtetues.

C. Për pretendimin e cenimit të së drejtës për t'u gjykuar nga një "gjykatë e caktuar me ligj"

16. Lidhur me pretendimin e cenimit të së drejtës për t'u gjykuar nga një "gjykatë e caktuar me ligj", kërkuesi parashtron se Gjykata e Apelit për Krime të Rënda ka gjykuar dhe ka dhënë dënim penal për një vepër që nuk është në kompetencën e saj.

17. Gjykata, në këtë drejtim, ka theksuar se shqyrtimi i çështjes nga një "gjykatë e caktuar me ligj" është një element i procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe nenit 6 të KEDNJ-së. Termi "gjykatë" karakterizohet në sensin material nga funksioni i saj

gjyqësor që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve që janë në kompetencë të saj, në një proces të zhvilluar mbi një procedurë ligjërishit të përcaktuar dhe në pajtim me shtetin e së drejtës. E drejta e çdo pale për t'u dëgjuar në seancë përpara një gjykate kompetente, kërkon që gjykata të ketë juridiksion për të dëgjuar çështjen dhe që kompetenca t'i jetë dhënë asaj prej ligjit (*shih vendimet nr.23, datë 23.07.2009, nr.7, datë 9.3.2009 dhe nr.31, datë 01.12.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

18. Nga materialet e çështjes rezulton se kërkuesi Eliano Canko është akuzuar dhe dënuar nga Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda për disa vepra penale ("falsifikimit të dokumenteve" të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal; të "falsifikimit të letërnjoftimeve, pasaportave apo vizave", të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal; të "falsifikimit të vulave stampave dhe formularëve" të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal; të "dhënies ndihmë të kalimit të paligjshëm të kufirit" të kryer më shumë se një herë e në bashkëpunim në formën e grupit të strukturuar kriminal, dhe të "grupit të strukturuar kriminal"), të parashikuara nga nenet 186/2, 189/2, 190/2, 298/3/5, 334/1 dhe 333/a/2 të KP-së, disa prej të cilave sipas nenit 75/a të KPP-së janë në kompetencë të gjykatës për krime të rënda.

19. Gjykata e Apelit për Krime të Rënda, bazuar në nenin 375 të KPP-së, duke i dhënë faktit një përcaktim të ndryshëm nga Gjykata e Shkallës së Parë për Krime të Rënda, e ka dënuar kërkuesin për një tjetër vepër penale (shpërdorim detyre të kryer në bashkëpunim) të parashikuar nga nenet 248 dhe 25 të KP-së, e cila sipas nenit 75/a të KPP-së nuk hyn në kompetencën e gjykatës për krime të rënda.

20. Sipas nenit 375 të KPP-së: *"me vendim përfundimtar gjykata mund t'i japë faktit një përcaktim të ndryshëm nga ai që ka bërë prokurori ose i dëmtuari akuzues, më të lehtë ose më të rëndë, me kusht që vepra penale të jetë në kompetencën e saj"*. Edhe Gjykata Kushtetuese, në vendimin nr.50, datë 30.7.1999 ka përcaktuar se: *"Kur gjykata bën cilësimin e drejtë ligjor të veprës ...(omissis)... ajo ka bërë një zbatim të drejtë të ligjit dhe duke vënë në dijeni palët u krijon atyre mundësinë për t'u ankuar ndaj vendimit. Për zbatimin e nenit 375 të Kodit të Procedurës Penale, kërkohen edhe kushte të tjera. Njëri nga kushtet është që gjykata këtë ndryshim mund ta bëjë kur vepra penale është në kompetencën e saj. Në rast se vepra penale nuk është në kompetencë të gjykatës, ajo nuk mund ta bëjë ndryshimin, por ia dërgon çështjen organit kompetent. ... Zbatimi në këtë mënyrë i kërkesave të nenit 375 të Kodit të Procedurës Penale, është një garanci për zhvillimin e një procesi të rregullt ligjor, duke e vënë gjykatën në rolin që i takon për dhënien e drejtësisë"*.

21. Nga ana tjetër, neni 5/2 i ligjit nr. 9110, datë 24.7.2003 "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatave për Krime të Rënda" parashikon se: *"Kur gjatë gjykimit ndryshohet cilësimi juridik i veprës penale dhe për këtë shkak kompetente është një gjykatë tjetër, gjykimi vazhdon dhe përfundon në gjykatën e krimeve të rënda, duke zbatuar dispozitat e Kodit të Procedurës Penale"*.

22. Për zgjidhjen e këtij konflikti normash juridike, Gjykata vlerëson të arsyeshme t'i referohet kritereve që tradicionalisht përdorin rendet juridike në këto situata, që konsistojnë në:

- *kriteri i kompetencës*, sipas të cilit mbizotëron norma e vendosur nga burimi i të drejtës të cilës i është atribuuar rezerva në disiplinën e fushës brenda të cilës futet rrethana;

- *kriteri i veçantë*, i shprehur nga parimi "*lex specialis derogat generali*", sipas të cilit mbizotëron norma më specifike (e veçantë); pra norma specifike ka përparësi nga norma e përgjithshme. Në raportin ndërmjet kodit të procedurës penale dhe ligjit organik të gjykatave për krime të rënda, ky i fundit sanksionon në mënyrë specifike rregullat e procedimit për këto gjykata dhe si i tillë konsiderohet normë specifike.

23. Bazuar në vlerësimet e mësipërme si dhe në faktin se ligji nr.9276, datë 16.9.2004, që ndryshoi kompetencën lëndore të gjykatave të krimeve të rënda, ka parashikuar shprehimisht kompetencën lëndore të gjykatës për krime të rënda në rastin specifik kur gjatë gjykimit në këtë të fundit ndryshohet cilësimi juridik i veprës penale dhe për veprën e re penale kompetente është një gjykatë tjetër, Gjykata arrin në përfundimin se gjykata për krime të rënda ka qenë kompetente për të shqyrtuar akuzat e ngritura ndaj kërkuesit. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuesit për cenimin e të drejtës për t'u gjykuar nga një "gjykatë e caktuar me ligj", është i pabazuar.

Ç. Për pretendimin e cenimit të parimit të paanshmërisë në gjykim

24. Kërkuesi ka pretenduar se *gjykata e apelit nuk ka respektuar parimin e paanshmërisë në gjykim dhe atë të barazisë së armëve, sepse në vendimin gjyqësor janë analizuar vetëm provat dhe pretendimet që e fajësojnë të pandehurin, ndërsa provat që e shfajësojnë atë nuk janë analizuar dhe as kundërshtuar*. Ai ka parashtruar gjithashtu se këto shkelje procedurale, edhe pse nuk janë paraqitur në rekurs, duhet t'i shqyrtonte kryesisht edhe Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në Dhomë Këshillimi.

25. Për sa i përket pretendimit mbi cenimin e parimit të paanshmërisë së gjykatave, në kuptim të nenit 42/2 të Kushtetutës, Gjykata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se ekzistojnë dy teste për të vlerësuar nëse një gjykatë është e paanshme: ai *subjektiv*, i cili lidhet ngushtë me bindjen e brendshme që krijon gjyqtari për zgjidhjen e çështjes në gjykim, si dhe testi *objektiv* me të cilin kuptohet dhënia e garancive të nevojshme për gjykim të paanshëm nga vetë gjykata, përmes mënjanimit prej saj të çdo dyshimi të përligjur në këtë drejtim. Në shtetin e së drejtës kërkesa për një gjykim të paanshëm merr rëndësi të veçantë në funksion të besimit në dhënien e drejtësisë, që në shoqëritë demokratike duhet ta krijojnë në çdo rast jo vetëm palët në gjykim, por dhe çdo qytetar i thjeshtë (*shih vendimet nr.12, datë 13.04.2007; nr.21, datë 29.04.2010; nr.7, datë 07.03.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Në çështjen në shqyrtim, kërkuesi ka parashtruar si rrethanë për njëanshmërinë e gjykatës së apelit mënyrën e vlerësimit të provave prej kësaj gjykate. Gjykata, në jurisprudencën e saj të konsoliduar është shprehur se pranimi dhe çmuarja e provave është atribut i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm, i cili nuk përbën objekt kontrolli për Gjykatën Kushtetuese (*shih vendimin nr. 23, datë 17.5.2010 të Gjykatës Kushtetuese*). Kjo e fundit mund dhe duhet të investohet kur ndaj një procesi gjyqësor ka pretendime për rrugët dhe mënyrën e marrjes së provave dhe të fiksimit të tyre, por jo për mënyrën e vlerësimit të tyre (*shih vendimet nr.7, datë 27.4.2005 dhe nr. 31, datë 5.7.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

27. Duke pasur parasysh sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimi i kërkuetit për cenimin e parimit të paanshmërisë në gjykim, bazuar mbi mënyrën e vlerësimit të provave, është haptazi i pabazuar.

28. Po ashtu lidhur me parimin e barazisë së armëve, Gjykata ka vlerësuar se veçanërisht në procesin penal, barazia e armëve, kontradiktoriteti dhe lidhur ngushtë me këto, mbrojtja e të pandehurit, e garantuar shprehimisht në nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, përbëjnë në vetvete elementët më të qenësishëm e thelbësorë të procesit të rregullt ligjor. Synim kryesor është realizimi i një debati real ndërmjet akuzës dhe mbrojtjes, gjë që ndikon pozitivisht edhe në mënyrë të drejtpërdrejtë në zbulimin e së vërtetës dhe dhënien e drejtësisë nga gjykata, me objektivitet e paanësi (*Shih vendimet nr.19, datë 12.6.2003 dhe nr.19, datë 18.9.2008 të Gjykatës Kushtetuese*). Lidhur me parimin e barazisë së armëve, Gjykata mban qëndrimin se provat paraqiten dhe marrin vlerën e tyre në debatin gjyqësor, ku secila palë ka mundësi për të paraqitur argumentet e veta në një pozitë jo më pak të favorshme se pala tjetër (*Shih vendimet e Gjykatës Kushtetuese nr.19, datë 18.9.2008 dhe nr.7, datë 27.4.2005*).

29. Në rastin konkret, Gjykata konstaton se në të gjitha shkallët e gjykimit të kërkuetit, mbrojtësit të tij i është dhënë mundësi për të dëgjuar dhe debatuar të gjithë argumentet ligjorë të ngritur nga akuza. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkuetit për cenimin e parimit të barazisë së armëve, është i pabazuar.

30. Lidhur me pretendimin e kërkuetit për cenimin e të drejtës së mbrojtjes, përderisa Gjykata ka vlerësuar më lart cenimin e të drejtës së aksesit në gjykatë, nuk e sheh të arsyeshme të ndalet tek ky pretendim duke çmuar se cenimi i të drejtës së aksesit ka passjellë edhe cenimin e të drejtës së mbrojtjes së kërkuetit.

31. Si përfundim, në vijim të arsytimit të mësipërm, Gjykata vlerëson se në procesin e zhvilluar nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm, është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe neneve 72 dhe 77 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”,

VENDOSI:

- Pranimin e kërkesës.
- Shfuqizimin, si të papajtueshëm me Kushtetutën, të vendimit nr. 41, datë 9.7.2010 të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda, për sa i përket të gjykuarit Eliano Canko, me shumicë votash (*Votuan kundër shfuqizimit të vendimit nr. 41, datë 9.7.2010 të Gjykatës së Apelit për Krime të Rënda, gjyqtarët V. Kristo, Xh. Zaganjori, F. Hoxha*).
- Shfuqizimin, si të papajtueshëm me Kushtetutën, të vendimit nr. 1068, datë 21.12.2010 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (Dhomë Këshillimi), për sa i përket të gjykuarit Eliano Canko, njëzëri.
- Kthimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Apelit për Krime të Rënda.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Xhezair Zaganjori, Vladimir Kristo, Sokol Berberi, Vitore Tusha, Petrit Plloçi, Fatmir Hoxha, Admir Thanza, Altina Xhoxhaj